

A munkaügyi ellenőrzések statisztikái az elmúlt nyolc évben

Dr. Szabó Imre Szilárd

Teljesen átalakult a munkaerő-piaci intézményrendszer az elmúlt években, s közben jelentősen csökkent a munkaügyi és a munkavédelmi helyzetre közvetlenül kiható ellenőrzéseket végző munkaügyi, illetve munkavédelmi felügyelők száma.

Az NMH Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóságának feladatai 2015. január elsejétől a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszterhez, a Nemzetgazdasági Minisztériumhoz kerültek. A jövőben a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter látja el a munkavédelmi és munkaügyi felügyelőségek szakmai irányítását.

A munkaügyi ellenőrzések területén az alábbiakban három fő statisztikai számot mutatok be: az érintetti kört (az ellenőrzött munkáltatók számát), a jogsértések és az érintett munkavállalók arányát.

2014-ben a munkaügyi hatóság tavaly több mint **18 ezer munkáltatót ellenőrzött**, és ennek során a **foglalkoztatók 73 százalékánál** talált munkaügyi jogsértéseket, amelyek az ellenőrzés alá vont **foglalkoztatottak 71 százalékát** jelentik.

A 2013-ban ellenőrzött **foglalkoztatók 70 százalékánál** állapítottak meg a munkaügyi felügyelők valamilyen szabálytalanságot, és **az ellenőrzés alá vont munkavállalók 68 százaléka** volt szabálytalanul foglalkoztatva. **18.468** munkáltatót ellenőrzött a munkaügyi hatóság.

2012-ben a munkaügyi felügyelőségek a több mint **19 080 ezer ellenőrzött munkáltató** csaknem **70 százalékánál** találtak munkaügyi jogsértéseket. A jogsértések az ellenőrzésbe bevont **munkavállalók 57 százalékát érintették**.

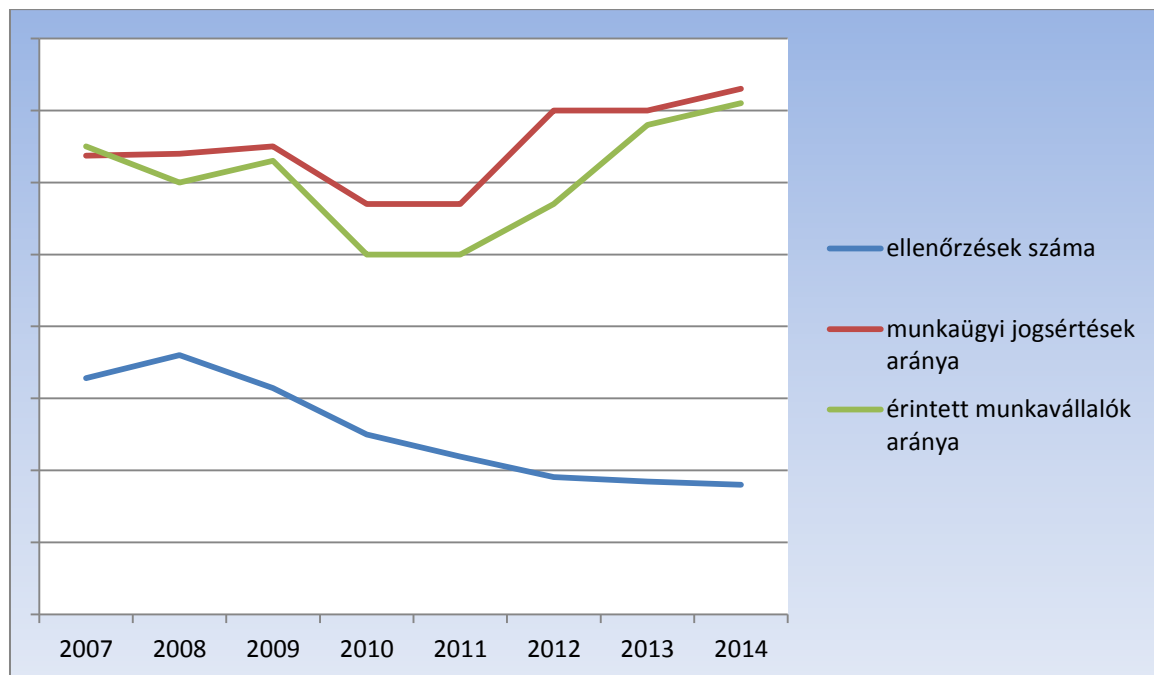
2011-ben az Országos Munkaügyi és Munkavédelmi Főfelügyelőség (OMMF) az ellenőrzött **munkáltatók 57 százalékánál** talált szabálysértéseket, amelyek az ellenőrzésbe vont **munkavállalók 50 százalékát érintették**. A munkaügyi felügyelőségek **21 931 munkáltatót** ellenőriztek.

2010-ben az OMMF munkaügyi ellenőrzések keretében több mint **25.000 munkáltatót ellenőrzött**, ezek **57 százalékánál** talált valamilyen munkaügyi jogsértést, amelyek a **munkavállalók 50 százalékát** érintették a jelentés szerint.

2009-ben **31 431 munkáltatót vizsgáltak**, és **65 százalékuknál találtak munkaügyi jogsértéseket**. Ezek az ellenőrzésbe bevont **munkavállalók több mint 63 százalékát érintették**.

2008-ban a munkaügyi hatóság **36 026 munkáltatót ellenőrzött**. A vizsgálatok a **munkáltatók 64 százalékánál** találtak munkaügyi jogsértéseket, amelyek az ellenőrzésbe vont **munkavállalók közel 60 százalékát érintették**.

2007-ben a felügyelők összesen **32 840 ellenőrzést végeztek**. Az ellenőrzött **munkáltatók 63,7 százalékánál** tártak fel valamilyen szabálytalanságot. A feltárt szabálytalanságok a **munkavállalók 65 százalékát érintették**.

A jogsértésekről általában

Az ellenőrzési tapasztalatok szerint kiemelkedő szabálytalanság a feketefoglalkoztatás, mely legtöbb esetben a bejelentési kötelezettség elmulasztásával valósult meg. Jelentős a munkaidővel, pihenőidővel és rendkívüli munkavégzéssel kapcsolatos jogsértések érintettjeinek létszáma is.

A felügyelők nagy számban találkoznak a munkaidő-nyilvántartás hiányával, vagy adatainak valótlán rögzítésével. Megemlítendőek továbbá a munkabérrrel kapcsolatos jogsértések is (például a kötelező legkisebb munkabér és garantált bérminimum szabályainak megsértése, a határidőben történő bérkifizetéssel összefüggésben megállapított jogsértés).

Rövid következtetés

Az alábbi számok pusztán szemléltető jelleggel bírnak, de önmagukban is értelmezhetőek. A hatékonyság alakulását sokféle tényező befolyásolja, a felügyelők felkészültségétől, szakmai tapasztalatától kezdve az ellenőrzendő

gazdálkodók földrajzi elhelyezkedéséig, a jogsértések összetételéig, a felügyelőre háruló egyéb feladatokig.

A számok riasztóak. Sürgősen meg kell erősíteni a területet, radikálisan növelni kell a felügyelők számát, át kell gondolni a jogsértésekhez kapcsolódó egész szankció és bírságolási rendszert.

Megjegyzendő továbbá, hogy a magyar munkajogi szabályozás az utóbbi években jelentősen átalakult. A terület vitathatatlanul a polgári joghoz közelít, ami nem minden ellentmondástól mentes az elmúlt évtizedekben kialakult gyakorlat tükrében. A felek egyenlőtlensége a kiegyensúlyozatlan viszonyrendszerben látványosan megjelenik, ez jelentős részben erodálja magát a magánjogi szemléletre épülő rendszert. A törvény jogpolitikai indoklásában a rugalmasítás kiemelt helyen szerepelt, mely visszavett a munkavállalók korábbi védelmi szabályaiból.

Ennek fényében külön is értelmezendő a fenti számok alakulása a törvény hatályba lépését követően.

Budapest, 2015. március 9.